

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

La toamnă vom avea pace?

— Acțiunea de mijlocire a lui Wilson. — Cancelarul Germaniei cere lui Grey să precizeze condițiile de pace ale Ententei. — Afirmările sigure ale unui ziar maghiar. — Ce se vorbește la Viena. —

Berlin, 23 Maiu. — Presa americană se ocupă intensiv cu problema păcii. »New-York Times« asigură că se așteaptă pentru la toamnă încheierea păcii în Europa.

»Times« anunță din Washington, că președintele Statelor Unite, Wilson, sub influența lui Bryan, se pregătește pentru o acțiune de mijlocire în favoarea păcii. În asemenea condițiuni, realizarea lui Wilson pare sigură.

Berlin, 23 Maiu. — Cancelarul Germaniei, Bethmann Hollweg, a acordat ziaristului american Carol von Wiegand, un interviu pentru zarele americane »Newyork Herald« și »Washington Post«, în care reflectează pe larg asupra recentelor declarații ale ministrului de externe englez Sir Grey, și ale președintelui Republicii franceze Poincaré asupra problemei păcii.

Cancelarul Germaniei, invită în general pe miniștrii puterilor Ententei, și în special pe Sir Grey, care a accentuat atât de mult necesitatea de pace a Angliei, — dacă dorește într-adevăr pace, să sfârșească odată cu acuzațiile și afirmațiile nebuloase și să precizeze odată lămurit ce așteaptă ei dela încheierea păcii, o pace care să poată războiului acesta ucigător, dar pe baza situației reale de pe câmpul de luptă. Numai așa va fi cu putință să ne apropiem de împlinirea dorinței aprinse de pace a tuturor popoarelor.

Viena, 23 Maiu. — În cercurile diplomatice vieneze n'au sosit informațiuni dacă Wilson are într-adevăr intențiunea să mijlocească o pace între popoarele beligerante.

Știrea presei engleze, că președintele Statelor Unite voiește mai întâi să-și dea seama despre dispoziția de spirit în Europa față de o acțiune de mijlocire în favoarea păcii, trebuie să stea în legătură cu faptul că amicul intim al lui Wilson colonelul american House proiectează să facă o a doua călătorie în Europa.

Presă ententei se arată încă ostilă față de aspirațiile de pace ale cercurilor neoficioase americane. De aceea puterile centrale nu sînt dispuse să ia parte la o conferință ce s'ar propune, care conferință s'ar perde în discuții zadarnice despre condițiile de pace.

Budapesta, 23 Maiu. — »Budapesti Napló« ziarul sportiv, publică la loc de frunte următoarea profecție, făcută cu multă siguranță de directorul său dr. Eduard Pályi.

»Am indicații că pacea se apropie acum cu pași uriași. Sînt fericit, că pot comunica publicului presupunerea aceasta a mea. Dumnezeu a apărut patria noastră de acest război groaznic și putem spera într-o pace binecunoscută ată.

La August vom putea lua parte la alergări de cai deja într-o epocă de pace.«

Italienii părăsesc în fugă orașul Borgo

Budapesta, 23 Maiu. — Comunicatul lui Höfer de azi anunță următoarele de pe frontul italian:

În valea Sugana, trupele noastre înaintează mereu. Orașul Borgo (Burgen) a fost părăsit în fugă de italieni.

Am găsit acolo o pradă bogată. Corpul de armată din Graz a fugărit pe dușman până la graniță. Muntele Verene e în posesiunea noastră. O escadră de hidroplane austro-ungare a bombardat linia ferată dela San Tono Pieve—Porta Guoro. Dela 15 Mai, am capturat 188 tunuri italiene.

HÖFER, mareșal locot.

Lugano, 23 Maiu. — »Corriere della Sera«

afară din Cividale: Prin atacul de erii ale aeroplanelor austriace, au fost omorite 4 și rănite 15 persoane.

Despre atacul în contra orașului Udine ziarul »Gazetta di Venezia« arată că deși tunurile de apărare italiene, au fost mereu în acțiune aeroplanele dușmane au zburat 4 ore deasupra orașului. Bombele aruncate au pricinuit pagube mari în edificiile publice. În Costefranco a căzut o bombă pe un tren care tocmai sosise. Pe catedrala de lângă Padua au fost aruncate 9 bombe. Pe deasupra localității Ponte di Brenta a avut loc o luptă aeriană între aeroplane inamice și între un aeroplan francez.

Orașe italiene evacuate de populație

Lugano, 23 Maiu. — »Giornale de Cencia« anunță: Localitățile italiene Tonossa, Passina, Lasi, Arsiero și Bello în valea Asbach — au fost

evacuate de populația civilă, la ordinul autorităților militare. Populația evacuată a fost repartizată la Vosenca.

Ce crede Sassonow despre România

București, 23 Maiu. — Ministrul de externe al Rusiei, Sassonow a acordat o convorbire prim redactorului ziarului »Journal des Balkans« care se află actualmente la Petersburg. Sassonow a zis între altele:

— Sentimentul de independență, care e atât de dezvoltat în România, a făcut posibil, ca statul român, să reziste machinațiunilor puterilor centrale, și sper, că aceasta cale ce și-a ales-o România, va face cu putință acestui stat, să-și realizeze idealul național. E drept, că în ultimul timp, opinia publică din Rusia e nemulțumită de

România până la un grad oarecare în urma convenției comerciale încheiată între România și puterile centrale. Această convenție își are rostul ei dacă ținem seamă de interesele comerciale ale României, dar ea, are și un caracter politic, pentru că face cu puțință puterilor centrale, ca să poarte războiul și mai departe.

Rusia însă nu caută în România piață de desfacere, de țig noi dorim numai o prietenie loială din partea vecinilor noștri. În ziua în care România va afla de bine, să se amestece în războiu, spre a-și realiza idealul național, ea va căsi

în noi, precum și în prietenii noștri buni aliați. Sassonow a vorbit apoi despre Serbia și Bulgaria. Războiul va dura până când Germania va vedea că toate eforturile ei sunt zadarnice. Până când nu se întâmplă aceasta, nu poate fi vorba de pace.

DIN ROMÂNIA

În jurul rechemării reprezentantului Franței din România

Citim în »Minerva«:

Plecarea d-lui Blondel din capul misiunii franceze din România e un fapt împlinit. Dar acest fapt, în împrejurările actuale, ia caracterul unui eveniment politic. Nu voim să credem că d-sa a fost rechemat de guvernul francez; ne mulțumim cu explicația că personal a cerut să fie trecut în retragere. Dar această renunțare e caracteristică, întru cât lupta diplomatică ce se dă în România, dela începutul marelui războiu, între reprezentanții celor două grupe de mari puteri, lupta aceea nu s'a sfârșit; sau dacă ne aflăm la ultimul ei act, nu cel care se retrage e victorios.

Retragerea aceasta ne dă dreptul să cercetăm mai de aproape și activitatea d-lui Blondel, ca și atitudinea Franței în legăturile ei cu România.

Fără îndoială că d. Blondel a avut cele mai bune intențiuni în ce privește stabilirea unor legături cât mai strînse între România și Franța. Și n'a fost nici un spirit mărginit, nici un neactiv. A făcut tot ce i-a stat prin putință ca să-și realizeze intențiile. Dar a reușit? Să vedem.

Legăturile dintre două state, în vremurile în cari trăim, nu pot fi numai de domeniul sentimentalității și al culturii; ele trebuie să fie și de natură economică. Mai ales când e vorba de legăturile dintre un stat cu o veche civilizație și unul de curând chemat la viața europeană, legăturile de domeniul economic au o importanță copleșitoare.

Organizația noastră economică era și este încă la începutul ei. Un vast câmp de activitate și de rodnicie era dar la noi pentru capitalurile streine, cari în emigrarea lor duc și oameni și moravuri și cultură, de ale țării de origine. Iar cucerirea economică a unei țări pornită spre dezvoltare se face comparația cu spiritul dominator din acea țară. Un capitalist strein care are de a face cu un client becisnic și doritor doar de câștig, îl poate trata

ca pe un cucerit. Dar când are de-a face cu un client gelos de calitățile lui intelectuale și doritor numai de a împrumuta capitalul stein pentru a se desvolta economicște, atunci capitalistul nu mai trebuie să procedeze cu acel client la fel cu un colonist din Africa; pentru interesul lui propriu capitalistul trebuie să trateze la egal pe client.

Or, tocmai aci a fost marea greșală a capitalistilor francezi cari au încercat afaceri în România. Ne-au tratat ca pe niște simpli coloniști, cuceriti cu arma de foc — și au greșit. Ne-au supus la umilința unui tribunal arbitral internațional în afacerea Hallier, când Președintele de azi al Franței a avut ocazia să ne atragă atenția că suntem la porțile Orientului. Adevărul e că d. Poincare, ca și conaționalii săi capitaliști ne socoteau de fapt în plin Orient.

D. Blondel va fi făcut multe stăruințe pe lângă guvernele franceze să dea o mai mare atenție pieței comerciale, industriale și financiare a României, dar demersurile sale n'au avut prea mare rezultat.

Câteva capitaluri plasate timid în industria petroliferă — și atât. Incolo, raporturile comerciale dintre Franța și România s'au mărginit la schimbul de mărfuri impus de necesități. Frața importa dela noi când nu găsea mai ieftin în altă parte, petrol și cereale; noi importam din Franța obiectele și alimentele și alimentele de lux ce nu le găseam pe alte piețe comerciale.

Cu toate încercările făcute de noi, n'am putut realiza un împrumut direct în Franța.

Ce putea să facă d. Blondel față de nepăsarea și de lipsa de bunăvoință ce ne-o arătau compatrioții săi, cu toate intervențiile sale?

Ii rămânea de exploatat domeniul politic. I-a fost grea munca și pe acest teren.

Energie protest al guvernului român contra afirmărilor calomnioase ale presei rusești

Ziarul guvernului român »Independența română«, publică următoarele:

»In ultimul timp câteva ziare din Petrograd, între cari Novoie-Vremia, s'au făcut ecoul iasinuărilor rău văitoare contra României. Nu e de resortul nostru să cercetăm cauzele acestei atitudini nici a spune dacă corespund relațiilor ruso-române și intereselor Rusiei.

Atît timp cît această campanie nu ținea decît preocupările economice și comerciale cari au făcut ca România să ia dispozițiile necesare, după cum a crezut de cuviință noi n'am socotit necesar s'o relevăm.

Dar față de unele afirmațiuni asupra unor fapte și îndeosebi asupra pretenției contrabande ce ar face România cu produsele cari ar fi fost importate din Rusia, ca arama și cavi, este oportun de a pune lucrurile la locul lor.

De la începutul războiului, noi n'am importat din Rusia nici un kgr. de arama. Iar în ce privește cavi, România

își face remonta artileriei aproape exclusiv din Rusia, de mulți ani. Nu credem că au voit să afirme că au fost trecuți, peste frontieră cavi cumpărați dăunăzi în Rusia de ministerul nostru de războiu.

Inainte de a proceda la insiunări credem că ar fi fost mai simplu și poate și mai loial să se fi luat informațiuni de la autoritățile imperiale rusești, com-petente cari ar fi risipit orice neînțelegeri.

MERSUL RĂZBOIULUI

23.883 prizonieri italieni (482 ofițeri) și 172 tunuri în mâinele noastre

— *Trupele austro-ungare la 6 klm. depărtare de orașul întărit italian: Arsiero. — Ordinul de zi al arhiducelui Frederic cu prilejul unui an dela războiul cu Italia. — Germanii iau pe rând noui pozițiuni franceze și engleze. — Un ministru grec declară că Grecia nu va părăsi politica de neutralitate. —*

De pe frontul ruzesc, pe ziuș de 22 Maiu, comunicatele puterilor centrale n'au nimic nou de semnalat. Comunicatele rusești dela 20 și 21 Maiu anunță următoarele:

O încercare a germanilor, ca după o violentă pregătire artileristică să cucerească pozițiile noastre la Darnovo, 11 klm. la sud-est de Baranovici, a fost lesne respinsă de focul nostru de artilerie. Pe restul frontului, la Uexkul, Illuxt și Smorgon, obicinuitul foc de artilerie. Pe cursul de sus al Stripei și la Tarnopol focul era oarecare timp mai viu. In sectorul Dunaburg a fost foarte violent focul artileriei germane.

* * *

Din Balcan sosese următoarele vești:

Ministru Rusiei a ținut în Camera grecească următorul discurs:

— Indemnăm Camera și concetățenii noștri să rămâie credincioși politicii guvernului. Știm că există o politică care ne-ar putea asigura amicitia străinătății, anume politica renunțării la neutralitate, dar această politică va aduce Greciei încercări mai grele, lipsuri și dificultăți mai mari decît suferim acum. O astfel de politică ne poate duce încă la nimicirea deplină.

Ministru Rhalis a fost călduros aplaudat pentru acest discurs.

— După știri din Atena, Ententa dispune acum de 350.000 soldați la Salonic și tot mai așteaptă concursul armatei grecești.

LUPTELE DIN APUS

— *Germanii cuceresc linii engleze pe o întindere de 2 klm. — Noui pozițiuni franceze luate cu asalt de germani la Mort Homme. — 5 aeroplane dușmane doborâte. 120 bombe aruncate asupra portului francez Dünkirchen.*

Comunicatul german dela 22 Maiu anunță următoarele frumoase succese pe frontul franco-belgian:

La est de Nieuport, o patrulă din infanteria noastră marșă a pătruns în tranșeele franceze a distrus acolo lucrările de întărire și s'a întors cu 1 ofițer și 32 soldați francezi prizonieri. La sud-vest de Givenehy en Gohelle, am cucerit mai multe linii ale pozițiilor engleze pe o întindere de vreo 2 klm. și am respins contra-atacuri de noapte. Am făcut acolo prizonieri 8 ofițeri, 220 soldați, am capturat 4 mitralieze, 3 artilerie de mine. Dușmanul a suferit pierderi singeroase extra-ordinar de mari. In regiunea Berry au Bac, a rămas fără rezultat un atac francez cu gaze, în timpul dimineții. La ștnga riului Meuse, trupele noastre au

luat cu asalt pozițiile franceze pe drumul de ieșire răsăritean al înălțimeii 304 și au respins repetate atacuri dușmane.

Pe lângă mari pierderi singeroase, francezii au pierdut acolo ca prizonieri 9 ofițeri, 518 soldați și a lăsat 5 mitralieze în mâinele noastre. Prada ce am făcut-o la atacul nostru pe panta de sud dela Mort Homme s'a urcat la 13 tunuri și 21 mitralieze. Aci ca și în direcția Chattoncourt, încercările dușmanului de a recuceri terenul pierdut au rămas fără rezultat. — La dreapta riului Meuse, francezii au atacat de mai multe ori în zadar liniile noastre în regiunea carierei de peatră la sud de ferma Handromont și pe culmea Vaux. La al treilea asalt însă au reușit să puie piciorul în cariera de piatră. In tot cursul nopții acțiunea de artilerie era extrem de violentă de ambele părți pe tot sectorul de luptă.

Escădrele noastre de aeroplane au repetat eri după amiază cu un vădit succes mare, atacurile lor asupra portului francez de etapă Dünkirchen. Un biplan francez s'a prăbușit în mare, după o luptă.

Alte 4 aeroplane dușmane au fost scoase din luptă dincoace de liniile noastre, și anume în regiunea Mervick, la Noyon, la Maucourt și la nord-est de Chateau-Solins, cel din urmă a fost doborât de locotenentul Wingens, care până acum a distrus 4 aeroplane. Pe lângă aceasta, locotenentul Bölke a doborât la sud de Avocourt și la sud de Mort Homme al 17-ela și al 18-lea aeroplan dușman. Distinsul ofițer aviator ca recunoștință pentru meritele lui a fost înaintat la gradul de căpitan, de către împărat.

Șeful Statului major

— Comunicatul francez dela 21 Maiu anunță că portul Dünkirchen a fost bombardat de două ori de aeroplane germane cari au aruncat 120 bombe, omrind 6 persoane, și rănind 35 persoane. Asupra cetății Belfort germanii au aruncat 50 bombe. In schimb 53 aeroplane franceze, engleze, belgiene au aruncat 250 bombe asupra lagărului german dela Wimege și Ghisteltes.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Inaintarea victorioasă în Italia spre orașul Arsiero. — 23.883 prizonieri italieni și 172 tunuri capturate. — Zăpăceala presei italiene. Fuga populației din nordul Italiei. — Strmutarea cartierului italian. —*

Comunicatul lui Höfer dela 22 Maiu anunță următoarele de pe frontul italian:

Infringerea italienilor pe frontul Tirolului de sud devine tot mai mare. Atacul corpului din Graz pe platoul Lavarone a avut un succes deplin. Dușmanul a fost gonit din toate pozițiile lui. Trupele noastre sint în stăpânirea mun-

zului Cima Mandriolo și a înălțimei la vest de granița până în valea Astach. Armata arhiduceului Carol Franzose Iosif a câștigat linia Monte Tormeno-Monta Majo. De la începutul acestei ofensive am făcut 23.885 prizonieri, printre cari 482 ofițeri. Pradă s'a urcat la 172 tunuri.

HÖFER, mareșal locot.

— Feldmareșalul arhiducele Friedrich a dat un ordin către armata Monarhiei, care între altele spune:

Azi se împlineste anul, când Italia și-a încoronat trădarea ei de mult planuită și cu îngrijire pregătită față de monarhia noastră, prin declarație de război. Pe atunci, de opt ori mai puternică ca armata noastră, italienii au stat amenințatori la granița noastră.

Apărătorii noștri fără frică au ținut ori unde piept dușmanului. Mersul nostru biruitor înainte contra rușilor n'a fost împiedicat de atacul mișcesc italian pe la spate. Patru bătălii la Isonzo, uște numeroase pe întreg frontul, m'a convins de puterea apărării noastre. În acest interval, am eliberat Galizia, am cucerit mari teritorii rusești, am doborât Serbia, am cucerit Muntenegru și Albania.

În fine a sosit acum ceasul răzbunării contra italienilor. Deja primul asalt a pricinuit o spărțură uriașă în frontul dușman. Mult am făcut — și mai mult mai e de îndeplinit. Știu și o simt: Victoria și tenacitatea noastră vor isprăvi totul.

Soldatilor din frontul de sud-vest!

Nu uitați în lupta ce o duceți, că Italia poartă vina pentru prelungirea războiului, nu ni-ați jertfele de sânge reclamate de aceasta. Eliberați patria voastră de invadatori. Creați monarhiei noastre și la sud-vest frontiera de care are nevoie pentru siguranța ei. Dorințele mele cele mai calde vă însoțeste împreună cu Dorințele tuturor camarazilor noștri.

Arhiducele FREDERIC.

— Orașul Milano a fost acum pus în zona primejdioasă de război.

La dorința guvernului italian, grupările războinice au renunțat să sărbătorească aniversarea de un an dela declararea războiului.

— Consulatele italiene din Elveția publică un comunicat prin care sint chemați toți scutiții italieni în patrie.

— Ziarele elvețiene află că cartierul principal italian a fost strămutat la Bergamo.

— În Milano, toate fabricile, școlile, clădirile publice, sint tixite de refugiați veniți din Italia de nord. N-rul lor trece de 60.000.

— Ziarele italiene cer ca șeful statului major italian să publice de acum înainte câte două comunicate pe zi, altfel, comunicatele austro-ungare ajung în Franța și Anglia mai curând decât cele italiene.

— »Tribuna« cere ca și în Italia să se publice comunicatele lui Höfer. »Corriere della Sera« zice că echilibrul între atac și apărare încă n'a fost restabilit. Vor mai trece încă multe zile, până ce criza va fi înlăturată. Trebuie de păstrat însă singele rece, până ce din zăpăceala de acum va ieși o nouă formațiune a liniilor de apărare italiană.

»Secolo« scrie că situația trebuie privită ca gravă. În istoria războaielor sale, Italia încă n'a stat în fața unor mase de armată atât de puternice, prevăzute cu o artilerie atât de redutabilă.

— »Baseler Nachrichten« află din isvor italian că în direcția spre Villach, la granița Carintiei, italienii pregătesc o puternică ofensivă.

— Clemenceau scrie în ziarul său că nu are nici un rost încercarea de a se mișora victoriile austro-ungare. Italienii au suferit o înfrângere

gravă. Franța să tragă învățătură că cea mai periculoasă situație în război e starea de defensivă.

— Din două direcțiuni trupele austro-ungare înaintează biruitoare spre orașul italian fortificat Arsiero, care e punctul de plecare al celor mai importante linii ferate italiene, și tot odată poartă de invaziune în valea Italiei. Prin cucerirea munților Cima di Mesole și Cima di Lagyi, trupele moștenitorului de tron au ajuns să domine toate pozițiile de unde pornesc drumuri în vale spre Arsiero. Armata austro-ungară se află acum numai la 6 klm. departe de orașul Arsiero, care oraș stă acum în raza focului nostru de artilerie.

„Motivele“ lui Drumaru

În prieten din București, ne-a trimis broșura faimosului V. Drumaru-V. Moldovanu: »Ardealul vorbește«? — Sermanul Ardeal! — Contribuții ca să se sfârșească o comedie — broșură care a stârnit atâta senzație, fiindcă cu demascări, destăinări, atacuri, etc., etc. se spun lucruri atât de urite și rușinoase despre refugiații cărturari din Ardeal: Oct. Goga, Oc. Tăslăuanu, I. Schiopul, Vasile Osvadă, dr. C. Bucșan, etc.

Dacă acum în România, opinia publică ia la cunoștință, prin această broșură, anumite fapte, apucături și afaceri scandaloase ale celor fugiți din rindurile noastre — de ce publicul nostru din Ardeal să nu afle ce anume se vorbește acum în țară despre refugiații noștri.

De acela, fără să ne identificăm cu spusele lui V. Drumaru — vom reproduce — ca documente omenești — unele fragmente din broșura lui senzațională. În capitolul »Motivul« citim:

Vor întreba cei mai mulți din cititorii acestei broșuri: — de ce și de ce chiar acum? Nu se putea oare amâna publicarea celor ce urmează până la restirarea nouilor de nesiguranță cari întuneacă orizontul țării noastre?

O mărturisire: În anul 1912, când m'am întors din America, după un surghiun de 5 ani, am aflat o zarvă mare în lumea politică românească din Ungaria.

De o parte, poetul Octavian Goga, incubat la »Tribuna« din Arad, ajutat de o inimă gardă de cădăși, insuța lumea, toată lumea, exultând sentințe suverane și învrăjbind sufletele cari nici odată nu au fost atât de învrăjbite în Ardeal ca atunci.

De altă parte unanimitatea neamului, uimită și supărată, stetea ca zăpăcită de îndrăzneala unei cete mici de briganzi ai condeiului, cari fără temei, rost, drept sau aparență de drept, pretindea să i se încredințeze conducerea politică a celor patru milioane de Români de dincolo.

Voiam să scriu de pe atunci broșura, acest promis »sublimat corosiv, care va ucide pe unii și va vindeca pe alții«, dar a intervenit în cearta celor de dincolo d-l C. Stere, care după multă trudă a reușit să potolească desnodământul tragic care ar fi urmat în dauna celor câțiva mușchetari, aventurieri, amestecați în romantica întreprindere de răsturnări, asigurându-le nemeritat de onorabilă retragere.

D. Stere le-a fost prieten, — o știe toată lumea, iar că acum mușchetarii lovesc în salvatorii lor, e un nou motiv să arăt eu pricina acestei minuni.

Dar motivul principal care mă îndeamnă să prind condeiul și să pun astfel capăt unei penibile tragi-comedii ce se joacă astăzi pe pământul acestei naive țări, este că acești mușchetari, cari la ivirea primejdiei au fugit cei dintâi din mijlocul acelor pe cari pretindeau să-i apere și să-i conducă, venind aici au surprins bunăcredința unor cercuri și netam-nesam sau constituit proprio-motu în reprezentanți ai sermanului Ardeal, — un ardelenism care le a rentat și dincolo și dincoace.

»Ardealul vorbește«, ziceau ei, o mână de nedisciplinați, când seriau în »Epoca«, la care s'au refugiat, după ce, nemulțumiți cu cei 15 lei de articol ai d-lui Mille, d. Filipescu a pus la dispoziția »Epocei« un fond pentru a se onora articolele lor.

Fondul s'a epuizat, — Ardealul numai vorbește. (Cel puțin »acest« Ardeal, nu!) Dar îi ve-

dem cocoșați prefundeni, pe la posturi, subșii, onoruri, în cât cunoșcând persoanele despre cari este vorba, rămâi înlemnit, neștiind ce să admiri mai mult, îndrăzneala de »vărelnițe« a mănunchiului acesta de excomunicați ai Ardealului sau desorientarea penibilă a celor de aici în ce privește Ardealul, viața lui politică și literară, valorile lui, personalitățile lui?

De fapt, oameni de adevărată valoare culturală și caracter, veniți de dincolo, au știut să rămână în modest incognito, păstrând distanțe cuviincioase și să păstreze răbdare de adevărați mucenici la cele ce vedem p' aici. Dar »ăștia« au sărit de dreptul în cabinete de foști și actuali miniștri, pângărind covoare și strigau că ei sunt reprezentanți ai Ardealului, care, precum vedeți, vorbește.

Ei bine — să se știe: acești cădăși n'au nimic comun cu Ardealul.

Ei au fost disprețuiți dincolo, ca semi-caractere și, cum însuși d. Stere spune, numai d-sa i-a scăpat de ostracism.

Veniți aici ca cei dintâi fugiți: n'au luat contact cu masele de alți refugiați sau ardeleni vechi, n'au luat parte la adunările și consfăturile lor, simulând un dispreț suveran pentru acesția, știind că nici odată pe cale dreaptă ei nu vor primi dela votul mulțimii un mandat de a o reprezenta.

S'au constituit singuri întru legali reprezentanți ai Ardealului, spre neputincioasă indignare a 99% de ardeleni, cari îi urăsc din toată inima. O mică anchetă ar da rezultate uimitoare în această privință.

Din cele ce vor urma se va convinge oricine de tupeul acestor aventurieri, cari exploatează aici desorientarea cercurilor competente.

Sunt convins că nu fac rău, dacă pentru binele comun, rup pârghia răbdării și întrebuițez lapis-ul chiar și în aceste momente de solemnă așteptare.

Excrocheriile politice nu pot fi cruțate în nici o împrejurare.

Sunt convins că mii și mii de ardeleni vor aplauda acest gest al meu, dureros dar necesar, justificând totdeodată rostul retragerii mele din mișcările ardelenesti din România.

Viitorul va dovedi.

Stirile zilei

Cântec trist

Rătăcește spre apus
Turma părăsită,
Ciobanașul zace dus,
Bolnav sub răchita.

Fața-i arde și îi frig
Peptu-i bate tare,
Turma, treci peste colnic
Și te pierde 'n zare.

Să te ardă soare 'n drum,
Ploaia să te bată,
Tot atâta-i lui acum
De-i mai fi mâncată.

De te-o adăpa vre-un riu
Sau vre-o baltă seacă...
De te-a scoate mai târziu,
Vremea numai treacă!

Nu-l mai doare-al tău noroc
Grija să te-adune,
Căci îl arde 'n piept un foc
Care-l va răpune.

Turma, dacă te ai opri
La răchita verde,
Poate că l'ar mântui
Jalea ce te pierde.

MARIA CILIN

Deputații ungari despre soarta Poloniei

În clubul partidului independent ungar a avut loc azi dimineață o conferință asupra soartei Poloniei, prezidată de contele Appony. Rezultatul acestei conferințe va fi de sigur comunicat într-o sedință a Camerei ungare, în sesiunea de vară, care începe la 7 Iunie.

Criminalul Béla Kiss din Czinkota trăiește?

Prefectura de poliție din Budapesta a fost chemată azi noapte la telefon de către locotenentul de jandarmi Schubert din Lemberg, care a comunicat, că soldatul honved Sipos l'a anunțat, că a văzut într-o cârciumă din Lemberg pe ucigașul celor 7 femei în Czinkota, pe Bela Kiss, și l'a recunoscut îndată. S'au luat toate măsurile polițienești pentru a se afla criminalul la Lemberg. Se prea poate însă ca Sipos să fi fost indus în eroare de fantazia lui prea aprinsă.

C. Stere iară la Viena

Fostul rector al Universității din Iași, d. C. Stere a plecat din nou la Viena, pentru a fi supus unei operațiuni ușoare.

Schimbări în guvernul german

Împăratul a numit pe ministrul de finanțe dr. Helfferich, ministru de interne, în locul d-rului Delbrück, și vice-cancelar al imperiului. Actualul ministru pentru Alsacia și Lorena, contele v. Ronden, a fost numit ministru de finanțe.

Cât au semnat orașele ungurești pentru împrumutul de război

Principalele orașe din Ungaria au subscris următoarele sume împrumutate pentru al patrulea împrumut de război:

Timișoara 35 milioane, Poona 52 mil., Arad 27, Săbău 25, Pecs 22, Muraș-Oșorheiu 21, Seghedin 19, Cașovia 17, Debrecin 17, Oradea mare 16, Brașov 16, Szombathely 13, Győr 13, Miskolcz 12, Cluj 11, Sopron 10 milioane coroane.

Scumpirea biletelor de tren în Ro- mânia

Dela 1 Iulie, toate tarifele de mărfuri, bagaje și călători în România vor fi sporite cu o medie de 12 la sută față de actualele tarife încă în vigoare. Taxele de călători, după noua modificare, vor avea o sporire de aproximativ 20 la sută, pentru clasa I-a, 15 la sută clasa II-a, și 10 la sută pentru clasa III-a. La acest mod, după unele calcule s'ar aduce un spor anual veniturilor drumului de fier de aproape 4 milioane lei.

Din ministru — profesor universitar

Fostul ministru de interne german, dr. Delbrück care a demisionat, se va stabili acum la Iena, și va primi o catedră de profesor de științele de stat la Universitatea de acolo.

Locomotive germane pentru România

Săptămâna aceasta au mai sosit în România 2 puternice locomotive din Germania, pulând desvoltă o viteză de maximum 126 km. pe oră. Cu noile mașini n-rul locomotivelor trimise cu cari s'a sporit parcul căilor ferate române, se urcă la 95, — și se pot vedea — scrie »Steagul« — avantajele ce rezultă pentru România din restabilirea raporturilor cu puterile centrale.

Aviz abonaților noștri!

Rugăm pe abonații noștri să binevoiască a ne trimite colecțiile complete ale foii săptămânale din anii 1912, 1913, 1914 și 1915. Toți aceia cari ne vor trimite colecția întreagă vor primi foia săptămânală gratuit un an de zile.

In Rusia crește curentul contra României

Ziarul »Universul« anunță:

D. inginer C. Bunesco, a fost trimis de guvernul român în Rusia ca să aducă mărfurile de cari avem nevoie; d-sa s'a întors de câteva zile de acolo fără să-și poată îndeplini misiunea din Rusia.

D. Bunesco a declarat »Universului«: — Asupra misiunii mele în Rusia, misiune cu care eram însărcinat de Comisiunea centrală de Import, vă pot da următoarele detalii:

Misiunea era compusă din trei membri, dintre care aveam onoarea a face parte, și aveam îndatorirea să căutăm a obține importul în țară a mai multor mărfuri ce s'ar putea găsi disponibile în Rusia.

În acest scop, trebuia să obținem mai întâi autorizațiunea Comisiunii de Import din Rusia, și cum Legațiunea noastră din Petrograd, nu putea să se ocupe în detaliu cu toate demersurile și stăruințele inerente tuturor autorităților, rolul misiunii noastre era să solicităm acest lucru, cu concursul binevoitor al legațiunii române.

Dela început, acest concurs, în mod fățis nu l'am eam, iar în mod vădit eram tratați de personalul legațiunii române, cu vitregie.

La câteva zile, după sosirea noastră în Petrograd, s'a publicat acordul germano-român; atunci a fost o adevărată furtună.

Presa a devenit foarte violentă contra noastră și în contra d-lui Sassonov, ministrul de externe al Rusiei, care era acuzat de slăbiciune și căruia îi se cerea cu violență să găsească energia necesară a ne vorbi și a închide frontierele ruse spre România, încetînd orice relațiuni cu noi. Francezii, ce se găseau în Petrograd, erau și mai violenți. Am avut ocaziunea să călătoresc cu un domn ofițer francez care zicea că este atașat la Statul major rus și care a venit cu mine la București. Acest domn uitase complet că vorbește cu un Român în țara căruia se afla, nu s'a sfiit a ne trata în mod violent, amenințîndu-ne cu represalii. Marea mea simpatie pentru Francezi, și faptul că mă găseam în țara mea în fața unui Francez, m'a oprit a-l trata cu violența cuvenită pe acest domn.

Rusii vor să judece fondul lucrurilor și după cele mai slabe aparențe devin hănuitori și sunt gata să te condamne. Așa că, relativ la misiunea noastră. Nu se puteau împăca cu ideea că am vîndut grînele noastre Germanilor, că s'au permis contrabande și că am încheiat acordul cu Germania.

Mergeau cu acuzările pînă a ne atribui infamia că am fi dat numiților, caii cumpărați dela ei. De aci, vă puteți închipui ce atmosferă defavorabilă era contra noastră și cit de puține șanse aveam de a fi bine primiți de ei.

Rezultatul demersurilor noastre a fost, dar, zero.

Toată presa rusă, era plină cu de-

nunțuri, de contrabande oficiale române, de părtinirea guvernului român față de nemți, de acuzări infame aduse membrilor guvernului și a Românilor în general. Rușii au o mulțime de așa ziși corespondenți!!? aici la noi în țară, care simt o deosebită plăcere a le scrie după ziarele vrăjmase țarei românești, înflorînd chiar toate infamiile ce ne aruncăm unii altora și făcînd cu ele arme în contra noastră. Ei ne răspundeau adesea chiar cu ziarele noastre atunci cînd protestam în contra acuzațiunilor lor de duplicitate.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36

Lămuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înrolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți:

I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșură despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținător a fost înrolat. Se arată cu deamănuntul care familie are drept să ceară ajutor și cât îi se poate da după lege. În fiecare comitat ajutoarele se schimbă. Se relevă cât ajutor se dă în comitatele românești.

II. Ingrijirea invalizilor și a familiilor acestora.

În acest capitol se spune, pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofițerii cari au devenit ologi, ciungi, etc., în decursul împlinirii datoriilor lor militare. Se arată cu cifre cît ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III. Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți.

Sub acest titlu se publică cu deamănuntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, speșele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind și într-un articol separat unde se arată competențele lunare ale văduvelor și orfanilor rămași de ofițerii, cadeții și stegarii căzuți în războiu, și speșele de educațiune.

Broșura aceasta este unica în felul său. În toată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri întelegătoare.

Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate capăta dela

Administrația ziarului

„Foaia Poporului Român“

BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36

Un învățăcel

din casă bună se caută de prăvălia de băcănie și mărunțișuri Daniel Radi-voievici din Bozovici, Krassó Szó-rénym. Oferetele să se trimeată la adresa aceasta.